

harcamazlar. Ruhsal durum ve okul başarısıyla ilgilenilmez.

Çocuğun Kişilik Gelişimi Üzerindeki Etkileri

- Okula ilgisizlik
- Zamanı iyi değerlendirememesi
- Yanlış arkadaşlıklar kurması
- İçki, sigara gibi zararlı alışkanlıklara başlama eğilimi
- Kural tanımama
- Suç işlemeye eğilimli olma
- Uzun vadeli planlar yapamama
- Başına buyruk yaşama ve evden ayrılma
- Yanlış davranışlara yönelme
- Okulu bırakıp, erken yaşta çalışmaya başlama görülebilir.

MÜKEMMELLİYETÇİ ANNE BABA TUTUMU

Yaşantıları boyunca ulaşmadıkları amaçlara kendi çocuklarının potansiyellerine bakmadan ulaşmalarını beklerler. Çocuklarından beklentileri yüksektir ve çocuklarının hata yapmalarını kabullenemezler.

Çocuğun Kişilik Gelişimi Üzerindeki Etkileri

- Bu ağır beklentilerin altında ezilerek, sağlıklı bir kişilik geliştirmeleri de zorlaşır.
- Hep başarıya yönelik çabalarlar ve istedikleri seviyeye ulaşamadıklarında da hayal kırıklığı yaşarlar.
- Çoğu zaman beceriksiz hisseder.
- Kendinin değersiz ve başarısız olduğunu düşünürler.

DEMOKRATİK ANNE BABA TUTUMU

Çocuk ayrı bir birey olarak kabul edilir. Çocuğun ilgileri göz önünde bulundurulur, yeteneklerini geliştirici ortam hazırlanır. Kuralların uygulanmasında çocuğa etkin bir rol ve sorumluluk verilir. Çocuğa öğüt verme yerine, yapması istenilen davranışlar açıkça belirtilir. Problemlerle baş etme yolları demokratik yollarla yapılır. Cezalandırıcı olmayan (özellikle fiziksel şiddet), soru sorma ve düşüncelerini ifade etmenin teşvik edildiği, sonuçtan çok süreçle ilgilenilen, merak ve keşif duygularının beslendiği, gereksiz kısıtlama ve baskıların olmadığı, kendi kendine yeterli olma ve kendi problemlerini çözmenin cesaretlendirildiği, sıradan hataların hoş görüldüğü, yergi yerine övgüye odaklanılan, ısrar ve zorlamanın olmadığı bir ortamdır.

Çocuğun Kişilik Gelişimi Üzerindeki Etkileri

- Yaratıcıdır.
- Dengeli ve uyumludur.
- Karar alma becerileri gelişmiştir.
- Seçenekli düşünmeyi bilirler, yeni durumlara uymada zorluk yaşamazlar.
- Kendilerine güvenirlere.
- Başkalarının özgürlüklerine saygılıdır, kendi özgürlüklerinin sınırlarını bilirler.
- Kendi haklarını korurlar, başkalarının haklarına saygı gösterirler.
- Arkadaş gruplarına rahatlıkla uyum sağlarlar.
- Bir gruba dâhil olmada, grup içinde aldıkları görev ve sorumlulukları yerine getirmede zorlanmazlar.
- Çevrelerindeki akran ve yetişkinlerle sağlıklı iletişim kururlar.

ANNE BABA TUTUMLARI VE ÇOCUĞA ETKİLERİ

**OTORİTER
AŞIRI HOŞGÖRÜLÜ
AŞIRI KORUYUCU
DENGESİZ VE TUTARSIZ
İLGİSİZ
MÜKEMMELLİYETÇİ
DEMOKRATİK**

**URGANLI 23 NİSAN
ORTAOKULU**

Hazırlayan;
Psikolojik Danışman FIRAT DAĞLİCAN

OTORİTER ANNE BABA TUTUMU

Sürekli eleştiren, yargılayan, suçlayan anne-babalardır. Anne babalar çocukları kendi kalıplarına göre yetiştirirler. “Çocuğumu eğitiyorum” mantığıyla şiddet uygulanabilir. Çocuktan yaşının üzerinde bir olgunluk beklenir ve ona özgürlük tanınmaz.

Çocuğun Kişilik Gelişimi Üzerindeki Etkileri

- Çocuk içine kapanık, çekingen, itaatkâr olabileceği gibi aşırı saldırgan ve zorba da olabilir.
- Çocukta daima güçlü olma ve kendinden zayıfları ezme isteği vardır.
- Kendine güveni hemen hemen yok gibidir.
- İleri yaşlarda sıkıntılar karşısında dayanıksız ve çaresiz kalır.
- Çocuk alacağı ağır cezalardan kaçmak için yalan söyleyebilir.
- İnsanlar tarafından kolay kandırılabilir, yanlış hareketler yapmaya eğilimlidir.
- Aşırı hassas, kırılmalı ve hastalıklı bir kişilik yapısı görülebilir. Sürekli eleştirildiği için aşağılık duygusuna kapılabilir.

AŞIRI HOŞGÖRÜLÜ ANNE BABA TUTUMU

Çocuğa hiçbir zaman kesin kural konmaz. Konulan kurallar da uygulama ve denetimden uzaktır. Bu tutum ev içerisinde geçerli olduğu gibi ev dışında da geçerlidir. Çocukların her istedikleri sorgulanmadan yerine getirilir. Anne baba çocuğun davranışına karışmaz, sadece büyük problem olduğunda varlığını hissettirir. Çocuğun aşırı hareket serbestliği vardır. Kendisine ve çevresine zarar verecek davranışlar da bile müdahale edilmez. Aile doğruyu ve yanlış çocuğunun yaparak yaşayarak öğrenmesini ister, çocuğa neyi yapması veya neyi yapmaması gerektiği konusunda bilgi verilmez.

Çocuğun Kişilik Gelişimi Üzerindeki Etkileri

- Gururlu, kibirli, kendini beğenen kişilik özelliği sergilerler.
- Sabırsız, sorumsuz, bencil, çabuk darılan ve her an dilediğinin yapılmasını bekleyen çocuklardır.
- Her istediğini ailesine yaptırmayı alışkanlık haline getiren çocuk bu tavrı arkadaşlarından ve çevresinden görmeyince uyum sağlamada güçlük çeker.
- Başkalarının haklarına saygı duymaz.
- Kendi istediğinin olması için mücadele verir ve çevreden dışlanır.

AŞIRI KORUYUCU ANNE BABA TUTUMU

Çocuklarına hayat tecrübesi yaşama fırsatı tanımazlar. Geç kavuşulan, aşırı istenilen, tek çocuk, tek erkek veya kız çocuk gibi çocuklar genellikle abartılmış sevginin odak noktası olurlar. Çocuklarının büyüdüğünü fark etmeyip bebekmiş gibi davranırlar. Çocuklarına hiçbir iş ve sorumluluk vermezler, her şeyi kendileri yaparlar Bu tür ailelerde doğal yaşam hakkı verilmez. Onu ilgilendiren kararlarda yaşı kaç olursa olsun fikri sorulmaz.

Çocuğun Kişilik Gelişimi Üzerindeki Etkileri

- Hayattan edinmeleri gereken deneyimleri edinmeden hayatla karşı karşıya kaldıklarında uyum sağlamakta güçlük çekmektedirler.
- Kendi başına hiçbir şey yapamaz, yapacağına inanmaz.
- Dolayısıyla huzursuz ve kaygılı olur.
- Çocuk ailesine olan bağımlılığını dış çevreye de genelleyebilir. Onu himayesi altına alabilecek herkese karşı bağımlı olmaya başlarlar.
- Ailenin aşırı koruyucu yapısı, çocuğu bencil yapar. Daima dikkat çekmeye, çevresindeki kişilerin ona hizmet etmesini beklemeye başlar.

- Toplumsal yaşamda ayakta durma yarışında çocuk başarısız ve mutsuz olabilir.
- Ailesinden gördüğü sevgi ve himayeyi ileride eşinden de bekler. Hiç büyümeyen “yetişkin çocuk” olarak kalır.
- Davranış bozukluğu (tırnak yeme, kekemelik, alt islatma, okul fobisi, yalan, ...vb.) görülür.

DENGESİZ VE TUTARSIZ ANNE BABA TUTUMU

Anne ile baba arasındaki görüş ayrılığından, annenin kendi içindeki kararsızlığından ya da babanın kendi içindeki kararsızlığından ileri gelebilir. Tüm çocuklara eşit davranmama eşit sorumluluklar vermeme, kız ve erkek çocuğa cinsiyetine göre farklı davranması, çocuğun yaptığı bir davranış bazen çok sert, bir tepki alabilirken, bazen de çok olumlu karşılanabilmektedir. Görüşlerini açıkça söyleyemez. Kendini hiçbir ortamda rahat savunamaz. Ürkek, herkesin söylediğini kabul eden biri olabilir. Sinirli, kavgacı, çabuk kırılıp öfkelenen, yalan söyleyen tepkisel bir kişilik yapısı geliştirebilir. Her zaman adımlarını diğer insanlardan geç atar.

Çocuğun Kişilik Gelişimi Üzerindeki Etkileri

- Çocuk hangi davranışı, nerede?, nasıl?, ne zaman? yapacağı konusunda bocalar.
- “Bu davranışı yaparak nasıl cezadan kurtulurum?” şeklinde bir teknik geliştirir.
- Çocuk nasıl davranacağını bilmez.
- İç çatışmalar, huzursuzluk ve öncelikle anne babaya sonra da insanlara karşı güvensizlik oluşur. Doğru kararlar alamaz.

İLGİSİZ ANNE BABA TUTUMU

Çocuğa karşı denetim, çocuğun ilgi ve gereksinimlerine verilen tepki çok düşüktür. Sadece anne, sadece baba ya da anne- baba duyarsızdır. Çocuklarına yeteri kadar zaman ayırmazlar. Çocukları için hiçbir konuda gerekli çabayı